

כאשר עלה טראל על כס אביו. המלך עבדאללה. קשה היה לנחש מה יהיו מעשיו. לאומנים ערבים קיוו כי במי קום מדיניותו המעשועבת לאנגלים של אביו תבוא אחרת. מכוונת לליגה הערבית. ואילו האנגלים קיוו כי ימשך בדרך אביו. ואמנם, שניהם לא התאכזבו: טראל הוכיח את עצמו מלך ערבי נאמן לליגה - כל עוד אין זה מפריע למדיניות האנגלים.

סעודיה

לפני כחות מ-15 שנים היתה הממלכה הערבית הסעודית של איבן אל-סעוד. סגורה בפני העולם החיצוני. המלך הפראי התקיים בעניות מכוון ידו. בעיקר מתשלומי צליינים והענקה בריטית זעומה. עד אשר גילו האמריקאים נפט במדבריות הלוחטיים. עתה הפכה סעודיה לכוחות רוחשת. כשכמה שייכים בדרך אים הפכו לעשירי העולם. ואשר להתעניינות בבעיות העולם הערבי - מפליט איבן אל-סעוד מדי פעם אימרה אבהית מעודנת ומלאה חכמת קוראן. וחוזר לארמונו בשלווה נפשית. לחישובי הרווחים העיקריים הוורמים מחברות הנפט.

טריטוריאלי וחילונית בארצותיהם השונות, ואף לחזקם במלחמתם נגד כוחות הריאקציה העדתית המוסלמית. וזאת גם מבחינת האינטרס העצמי שלה, לפי שזו הדרך היעילה ביר תר שלפניה לפרוץ את חומת ההסגר והבידוד המקיפתה כיום בסביבתה הגיאופוליטית הטבעית. מדינת-ישראל תוכל לנקוט קו זה רק במידה שתשתחרר היא עצמה מן התפיסה העדתית (היהודית) ותקבל עליה, הלכה למעשה, תפיסה לאומית (עברית).

דין סנה:

יש לתמוך בתנועה הלאומית של כל עם קולוניאלי או תלוי, אם רק זוהי תנועה משחררת באמת ואנטי אימפריאליסטית באמת. למשל, אנו מתייחסים בחיוב גמור ל"מאבקם הצודק של העם הפרסי, של העם היראני וכו'. מובן, כי בהתאם לנימוח דלעיל, נתונה אהדתנו לתנועות המתקדמות ביותר בעמים אלה, ליסודות המשחררים באמת וה"אנטי-אימפריאליסטיים באמת, הלוחמים בעת ובזמננו אחת גם נגד האימפריאליסטים הזרים וגם נגד השליטים הריאקציוניים בפנים. עם היסודות המתקדמים האלה אנו נפגשים ב"מסגרת תנועת השלום העולמית, שביוזמתה התקיימו כבר - בהשתתפותנו - שתי פגישות של נציגי תנועת השלום מכל ארצות

המזרח התיכון וצפון אפריקה, ובקרוב עומד להתקיים כינוס שלישי. מכל מקום, לתנועת השלום נתנה עד כה את הבסיס הראשון והיחיד, אשר עליו נפגשו ביחד נציגים ישראלים וערביים ברוח של ידידות ואהדה. אנו רואים בזה רק התחלה, אך התחלה חשובה למדי. כך אנו נוהגים בהיותנו אופוזיציה ל"שלטון במדינה ולמדיניות החוץ שלה; אילו היינו אנחנו מגיעים לשלטון, היינו מתרגמים את עמדתנו העקרונית לשפת המדיניות ה"רשמית ביחסינו הבינלאומיים.

ייליאס קוסא:

על ישראל לתמוך בתנועות ובכל העמים השואפים לחרותם. העם היהודי דרש ולחם למען בית עצמאי משלו. לידו היו היהודים, אחרי שהשיגו בית עצמאי לעצמם, מתנגדים עתה למלחמתם של עמים אחרים לעצמאות שלהם, היה הדבר מטיל אור שלילי על ה"יהדות העולמית. לדעתי תחכן אהדה אקטיבית למאבק האנטי-אימפריאליסטי במצרים באם המחשבה ה"מדינית של שני העמים תקבל בדפוס זה. באם תנועת השחרור המצרית תכיר בזכויות ישראל להגמוניה בסהרון הסורה תכיר ישראל בזכויות מצרים להגמוניה בעמק הנילוס. כלומר, באם המחשב המדיני במצרים סטה

מן הכיוון האסתייתי שלו ויעלה על כיוון אפ ריקאני מוחלט תתכן או זהות בין האינטרס סים המצרית והישראלית. זהות וזוגות מן העובדה כי הסהרון הסורה ועמק הנילוס ה"שתי יחידות גיאופוליטיות אורגניות נפרדות ואין התרחבות ישראלית פוגעת לכן במגמה המצרית וכן להיפך.

בנימין ששון:

קודם כל על מדינת ישראל לתקן את עצמה. במידה שהדבר אינו מפרע לעצמה, יכולה היא לעזור לתנועות הערביות המתקדמות ה"קרוכות לנו: כל הערבים שיבנו כי אין אנו אויביהם, אלא שמטרתנו, כעם שמי, לחיות בארצנו כמוהם מבלי להוסיף להם, וכי אנו יכולים רק להועיל להם.

אורי אבנרי:

להלכה על ישראל לתמוך בכל זורם הלוחם בכנות לחרות המרחב. אולם את פעולתה ה"מעשית יש לכוון כך שתגבש ב"רצות השנים גופים ערביים חדשים, מהפכניים ומתקדמים. הקושרים את שאפתם לשיחרור לאומי וסוציאלי ברעיון האיחוד השמי - ממארוקו עד ירדן.

8. באיזו צורה חייבת תמיכה זו להינתן?

אהרון אמיר:

באמצעים פוליטיים ומוסריים, ועל הכל - במתן דוגמה חייה של השתחררות ישראל עצמה מהמשטר העדתי הסתגרני ושל פיתוח לאומיות עברית טריטוריאלי, חילונית, מדינית ומתקדמת.

דין סנה:

כל עוד המדינה אינה מקבלת את הקו העקרוני שלנו, אין טעם להיכנס בפרטים. "באיזו צורה חייבת תמיכתנו להינתן?" אעמוד רק על עניין אחד, המרכזי ביותר והמכריע ביותר. התנגדות ישראלית רשמית להקמת "הפיקוד המזרחי-תיכוני" כסניף לברית הא"ס לנשית, ותמיכה ישראלית רשמית בעמי ה"מזרח התיכון הנאבקים נגד האימפריאליזם

השולט בארצותיהם - על שני יסודות אלה אפשר היה לפתוח בדיון ישיר ישראלי-ערבי על שלום בינינו, ללא התערבות זרה, ללא "הועדות פיוס" המחבלות רק בסיכויי השלום. לעומת זאת כל נסיון להגיע ל"שלום" עם מדינות ערב תחת כיפה אטלנטית "מאחדת", לשם ברית מלחמה אנטי-סובייטית, נושא ב"כנסיו הרס לארצנו והרג לעמנו. אין לקנות שלום אזורי על יסוד של כוננות להפרת ה"שלום העולמי.

אליאס קוסא:

עליה להינתן בכל צורה אפשרית ובכל הזדמנות מתאימה. לפני עצרת האו"ם הועדו תיה, במועצת הבטחון. עלידי פעולות דיפלומטיות ובכל דרך אחרת של שכנוע. גיטטות ידידותיות כאלה היו מסלקות את פחד הערבים (מפני ישראל) וסוללות את הדרך ליצירת שלום ויציבות בין ישראל ומדינות ערב.

בנימין ששון:

קודם כל, עלידי מתן דוגמה חייה. עלינו להראות שחינו מבוססים למען יראו וילמדו מחיינו של עם מתקדם. כך עלינו לתמוך בחנו"עות הערביות במסודות או"ם, במידה שהדבר אינו סוגע בנו במישורין ובעקשין.

אורי אבנרי:

בכל צורה אפשרית. עיי גיטטות דיפלומטיות באו"ם ובבירות העולם; עיי מתן הד"רכה ונסק וכסף לגורמים המהפכניים; עיי העמדת מיתקני השידור והדפוס במדינה ל"רות תנועה ערבית הפשית הלוחמת לחיסול המשטרים הערביים הריאקציוניים הקיימים. ובעיקר: עיי הפיכת החיים במדינה לדוגמה של שותפות שמי, שיתוף ערביי ישראל בחייה התרבותיים, הפוליטיים והחברתיים, גיבוש מנהיגות ערבית-שמית בקרב מיעוט הערבי בישראל.

9. אם יש לדעתך ללחום בתנועה הלאומית הערבית, כיצד יש לעשות זאת באילו אמצעים ומתוך התקשרות עם אילו גורמים?

דין אלטמן:

כל מרצנו חייב להיות מופנה לחיזוקנו, להרחבת גבולותינו ולהגדלת העלייה. עלינו לשכנע את אמריקה שרק ישראל חזקה ש"שטחה ישתרע מעיראק עד סואץ ואוכלוסיתה תמנה מיליונים רבים, תוכל להבטיח יציבות במרחב ותמנע השתלטות קומוניסטית בו. אם אמריקה תשקיע כסף בארצות ערב, יקרה לה מה שקרה לה בסין של צייאנג קיי-שק. חיזוקה של ישראל דימוקרטית היא, איפוא, תפקיד מ"1 של מעצמות המערב. כשנהיה חזקים, נוכל לנהל פוליטיקה בתוך ארצות ערב עצמן. באים בחשבון גורמים מסוימים - למשל הסכם עם הלבנון, אך גם הלבנון גיב לא יעיוו (לעשות זאת) כל עוד לא נהיה גורם איתן שאפשר להישען עליו.

גורלנו ההיסטורי הוא לשכון יחד עם עמי ערב לעולמים בחבל זה של העולם. הבסיסים והזכויות ה"מערביים" במזרח הקרוב יחלטו עם הרוח, כשם שחלפו כבר עם הרוח כמעט עם עמי ערב נגד המשעבדים ממערב. לא לבדו ישכון ישראל במולדתו המתחדשת, וכדי שישכון לבטח, חלילה לו להשאיר ב"ד. אנו חותרים ונוסיף לחתור לקראת ברית ישראלית-ערבית על יסוד של נאמנות לשלום העולם, של עצמאות לאומית מלאה לכל עם בארצו, של שיתוף בינלאומי למען פיתוח ארצות הסבע לטובת העמים, למען העלאת רמת החיים הכלכלית והחברתית של ההמרב, גיב, למען הקידמה והדימוקרטיות. קו זה ינחה אותנו הן במדיניות החיצונית שלנו כלפי ארצות ערב, הן במדיניות הפנימית כלפי המיעוט הערבי השוכן בארצנו.

אליאס קוסא:

תשובתי היא שלילית.

בנימין ששון:

אני נגד כל התערבות ישירה בחיים הפנימיים של הערבים.

אורי אבנרי:

התקוה הנפסדת להיעזר בגורמים זרים כדי לפגוע בערבים, במקום לעזור לערבים ללכת את הגורמים הזרים, הוכחה עשרות פעמים בהיסטוריה של הישוב כאשליה מסוכנת, והיא אחד הגורמים לניתוק המדינה מן המרחב. אי אפשר לעצור תנועה לאומית, כשם שאי אפשר להחזיר אחורה את סיבוב העולם או להסיג את זרם הנהר. אחד האסונות של הציונות היה שמיציגה באירופה, לפני חמשים שנה, לא ידעו כי קמה תנועה לאומית ערבית, בעלת כל הסממנים של תנועה לאומית ברי"אה, כך שנוצרה האשליה שהבית הלאומי היהודי עומד להוצר בחלל ריק. רק במר"חב עצמאי, מאוחד ומתפתח תיתכן טריחתה של ישראל עצמאית, עשירה - ובטוחה.